

Donderdag 4 oktober 2018

P8_TA(2018)0375

Verslechtering van de mediavrijheid in Belarus

Resolutie van het Europees Parlement van 4 oktober 2018 over de achteruitgang van de mediavrijheid in Belarus, met name het geval van Charter '97 (2018/2861(RSP))

(2020/C 11/04)

Het Europees Parlement,

- gezien zijn eerdere resoluties over Belarus,
 - gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en alle mensenrechtenverdragen waarbij Belarus partij is,
 - gezien artikel 135, lid 5, en artikel 123, lid 4, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat de EU de meeste van haar beperkende maatregelen tegen Belarusische ambtenaren en rechtspersonen in februari 2016 heeft opgeheven, als gebaar van goede wil, bedoeld om een beleid van contact en overleg op te starten om Belarus ertoe aan te sporen de beginselen van mensenrechten, democratie en de rechtsstaat te eerbiedigen;
- B. overwegende dat de EU er herhaaldelijk op heeft gewezen dat de betrekkingen tussen de EU en Belarus pas een nieuwe fase kunnen ingaan als ze plaatsvinden op basis van vertrouwen en de waarden van democratie, de rechtsstaat en de fundamentele vrijheden;
- C. overwegende dat het beleid dat momenteel wordt gevoerd in Belarus deze waarden ondermijnt en de EU ervan weerhoudt Belarus de kans te bieden zijn deelname aan het Oostelijk Partnerschap te verruimen en de banden aan te halen, en er tevens voor zorgt dat de EU geen handtekening zet onder de prioriteiten van het partnerschap tussen de EU en Belarus;
- D. overwegende dat de situatie op het gebied van mediavrijheid en de vrijheid van meningsuiting steeds meer achteruitgaat in Belarus, en dat zware intimidatie van onafhankelijke nieuwssites en journalisten, zoals in de "zaak BelTA", hiervan het bewijs vormt;
- E. overwegende dat de Belarusische autoriteiten onlangs een golf van intimidaties door de politie en pesterijen ten aanzien van journalisten hebben ontketend;
- F. overwegende dat Verslaggevers zonder Grenzen concludeert dat er in 2017 meer dan 100 journalisten werden gearresteerd, meestal terwijl ze verslag uitbrachten over protestacties van de oppositie; overwegende dat de pesterijen jegens freelancejournalisten die voor in het buitenland gevestigde onafhankelijke media werken nog nooit zo hevig zijn geweest, en dat deze journalisten geen accreditatie kunnen krijgen;
- G. overwegende dat de toonaangevende onafhankelijke nieuwssite charter97.org, die zich toespitst op mensenrechten en de belangen van de oppositie en haar naam ontleent aan "Charter '97", een verklaring uit 1997 waarin wordt opgeroepen tot democratie in Belarus en die werd ondertekend door journalisten, politici uit de oppositie en mensenrechtenactivisten, gedwongen naar Warschau in Polen moest verhuizen, waar het bedrijf sinds 2011 actief is nadat de site in datzelfde jaar verscheidene malen werd geblokkeerd door de Belarusische autoriteiten en het bedrijf tweemaal een politie-inval en een inbeslagname van het materieel had ondergaan;
- H. overwegende dat de toegang tot de website Charter '97 sinds 24 januari 2018 voor onbepaalde duur wordt geblokkeerd op het grondgebied van Belarus, zonder proces en op grond van vage aantijgingen in verband met de "bedreiging van de nationale belangen"; overwegende dat het aantal personen dat de website Charter '97 bezoekt vanuit Belarus volgens de hoofdredactrice van Charter '97, Natalja Radina, in de maand na de blokkering met 70 % daalde;
- I. overwegende dat mevrouw Radina doodsbedreigingen heeft ontvangen;
- J. overwegende dat de website Charter '97 op 16 april 2018 ook door de Russische autoriteiten werd geblokkeerd op het grondgebied van de Russische Federatie;
- K. overwegende dat de initiatiefnemer van Charter '97, Aleh Bjabenin, in september 2010 opgehangen werd teruggevonden in zijn huis in de buurt van Minsk; overwegende dat Pavel Sjeremet, een van de woordvoerders van de organisatie achter Charter '97, in juli 2016 werd gedood door een autobom in de Oekraïense hoofdstad Kiev;

Donderdag 4 oktober 2018

- L. overwegende dat de Belarussische autoriteiten begin augustus 2018 zijn binnengevallen op de redactie van verschillende onafhankelijke Belarussische mediabedrijven, eerst bij Tut.by, gevolgd door huiszoekingen bij BelaPAN, realty.by, Belaruskaja Navuka en Kultura; overwegende dat deze invallen hebben geleid tot arrestaties en de gevangenneming van journalisten, waaronder de hoofdredacteur van Tut.by, op grond van aantijgingen over het illegaal inkijken en gebruiken van online-informatie die werd verstrekt door het persagentschap van de staat BelTA;
- M. overwegende dat de Onderzoekscommissie van Belarus op 7 augustus 2018 een strafzaak heeft geopend op grond van artikel 349, paragraaf 2 van het Strafwetboek waarvoor een maximale straf van twee jaar gevangenis geldt (illegale toegang tot computergegevens uit eigenbelang, met aanzienlijke schade tot gevolg) tegen journalisten en redacteurs van een aantal internetbronnen, en 18 journalisten heeft gearresteerd, waarvan er zeven gedurende drie dagen als verdachten werden vastgehouden; overwegende dat er gevallen bekend zijn van journalisten en hun familieleden die onder druk werden gezet en werden gedwongen samen te werken met de inlichtingendienst en de politie;
- N. overwegende dat de meest recente wijzigingen van de wet betreffende de massamedia, die in juni 2018 zijn aangenomen, een uitbreiding inhouden van de regeringscontrole over onlinemedia; overwegende dat de wijzigingen, die op 1 december 2018 van kracht worden, nog meer bureaucratische horden zullen opwerpen voor websites die zich wensen te registreren als officiële online mediabedrijven;
- O. overwegende dat websites die er ondanks de nieuwe wetgeving voor kiezen zich niet te registreren of die niet voldoen aan de nieuwe criteria, geen accreditatie krijgen bij regeringsinstellingen, waardoor de pers verder wordt gecensureerd; overwegende dat zowel geregistreerde als niet-geregistreerde online mediabedrijven ook verplicht zullen worden de namen van mensen die een commentaar posten te registreren; overwegende dat de eigenaars van geregistreerde online mediabedrijven ook juridisch aansprakelijk zullen zijn voor de inhoud van deze commentaren;
- P. overwegende dat de auteurs van alle posts en commentaren op onlinefora op grond van de nieuwe wetgeving moeten worden geïdentificeerd en dat eigenaars van websites verplicht worden de commentaren te modereren;
- Q. overwegende dat de speciale VN-rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Belarus, Miklós Haraszti, en de OVSE-vertegenwoordiger voor mediavrijheid, Harlem Désir, te kennen hebben gegeven dat de gewijzigde wetgeving een onaanvaardbare inperking van de vrijheid van meningsuiting en de toegang tot informatie inhoudt;
- R. overwegende dat Belarus in de wereldindex voor persvrijheid van Verslaggevers zonder Grenzen, waarin jaarlijks wordt beoordeeld hoe het gesteld is met de persvrijheid in 180 landen, in 2017 de 155e plaats innam;
- S. overwegende dat Belarussische journalisten weliswaar krachtens de grondwet beschikken over het recht om informatie te verzamelen, op te slaan en te verspreiden, maar sinds begin 2018 al meer dan 70 keer zijn beboet wegens samenwerking met buitenlandse massamedia zonder accreditatie, voor een totaalbedrag van meer dan 60 000 BYN; overwegende dat artikel 22.9 van de wet op administratieve inbreuken is uitgegroeid tot een doeltreffend instrument om onafhankelijke journalisten en mediabedrijven als Belsat TV, dat sinds 2011 vanuit Polen werkt, te intimideren;
- T. overwegende dat Belarus het enige land in Europa blijft dat de doodstraf nog steeds toepast;
- U. overwegende dat bepaalde categorieën van mensen in Belarus onrechtmatig gevangen worden genomen en willekeurig worden opgesloten, dat hen tijdens hun gevangenschap behoorlijke zorg en contact met hun familie wordt ontzegd, dat zij door de overheid georganiseerd fysiek en psychisch geweld, vervolging en veroordeling ondergaan op grond van vervalste en gefabriceerde aantijgingen, dat hen onevenredige financiële boetes, administratieve sancties en andere vormen van repressie wordt opgelegd door de autoriteiten van Belarus; overwegende dat deze categorieën van mensen onder meer bestaan uit politieke gevangenen (meer bepaald Michail Zjamtsjoezjny en Dzmitry Palijenka), bekende politieke opposanten, mensenrechtenactivisten, actoren uit het maatschappelijk middenveld, milieuactivisten en activisten van ngo's en maatschappelijke organisaties, onafhankelijke bloggers, journalisten en redacteurs, vreedzame demonstranten uit alle lagen van de bevolking, en met name activisten van onafhankelijke vakbonden (meer bepaald Henadz Fjadynitsj en Ihar Komlik);
1. veroordeelt de herhaaldelijke intimidatie en gevangenneming van journalisten en onafhankelijke media in Belarus met klem; dringt er bij de autoriteiten op aan een einde te maken aan alle gerechtelijke pesterijen, intimidatie en bedreigingen jegens journalisten en onafhankelijke media en alle nieuwssites toe te staan in alle vrijheid te werken;
 2. beschouwt de blokkering door de Belarussische autoriteiten van de nieuwswebsite Charter '97, sinds januari 2018, als onaanvaardbaar; herhaalt zijn oproep aan de Belarussische autoriteiten om de blokkering waardoor de nieuwswebsite binnen Belarus niet meer toegankelijk is op het internet onmiddellijk en onvoorwaardelijk op te heffen;

Donderdag 4 oktober 2018

3. veroordeelt met klem de goedgekeurde wijzigingen van de mediawet, die worden gebruikt om het internet strenger te kunnen controleren; herhaalt zijn diepe bezorgdheid over het verslechterende klimaat voor onafhankelijke en oppositiegezinde websites en mediabedrijven en journalisten in Belarus;
 4. is van mening dat onafhankelijke media geen bedreiging vormen voor de autoriteiten, maar juist een belangrijk aspect zijn van het systeem van checks-and-balances en bijgevolg door de regering moeten worden beschouwd als een potentiële kritische partner en niet als een vijand;
 5. betreurt dat Belarus halsstarrig vasthoudt aan een repressief en ondemocratisch beleid ten aanzien van journalisten, advocaten, politieke activisten, mensenrechtenverdedigers, actoren uit het maatschappelijk middenveld, vakbondslui en anderen die als een bedreiging voor de gevestigde politieke orde worden gezien; onderstreept dat dergelijke repressie elke mogelijkheid tot het aanhalen van de banden met de EU en een ruimere deelname aan het Oostelijk Partnerschap in de weg staat;
 6. herhaalt zijn oproepen aan de Belarussische autoriteiten om de eerbiediging van de democratische beginselen, de rechtsstaat, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden te versterken, met inbegrip van de eerbiediging van waarheidsgetrouwe en onpartijdige journalistiek, in overeenstemming met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de door Belarus geratificeerde internationale en regionale mensenrechteninstrumenten;
 7. dringt er bij de EU-instellingen op aan om in de prioriteiten van het partnerschap tussen de EU en Belarus uitdrukkelijk te verwijzen naar de onafhankelijkheid van de media, de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van vergadering; verzoekt de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) en de lidstaten om ervoor te zorgen dat EU-steunprogramma's en andere vormen van bilaterale samenwerking, met inbegrip van financiële bijstand, verplicht worden gekoppeld aan duidelijke en tastbare vooruitgang op het vlak van democratisering en openheid, hetgeen onder meer een omvattende hervorming van de kieswet en de volledige eerbiediging van de vrijheid van de media inhoudt;
 8. verzoekt de EDEO en de Commissie hun steun aan organisaties uit het maatschappelijk middenveld in Belarus en daarbuiten voort te zetten; benadrukt in dit verband dat alle onafhankelijke informatiebronnen in de Belarussische samenleving steun moeten krijgen, met inbegrip van media die in het Belarussisch uitzenden en media die zich in het buitenland bevinden, zoals Charter '97 en Belsat TV;
 9. verzoekt de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid de situatie op het gebied van mediavrijheid in Belarus nauwlettend te volgen, in samenwerking met de vaste rapporteur van de Verenigde Naties voor Belarus;
 10. dringt er bij de Belarussische autoriteiten op aan het volledig en ongehinderd functioneren van politieke en openbare organisaties mogelijk te maken en artikel 193/1 van het Strafwetboek tot inperking van de vrijheden van vreedzame vergadering en vereniging in te trekken;
 11. dringt sterk aan op de onvoorwaardelijke en onmiddellijke vrijlating van de politieke gevangenen Michail Zjamsjoezjny en Dzmitry Palijenka, en op de volledige rehabilitatie van alle voormalige politieke gevangenen; verzoekt de autoriteiten alle onafhankelijke vakbonden in staat te stellen hun legitieme en centrale rol in het maatschappelijke leven ongehinderd te vervullen; betreurt de veroordeling op 24 augustus 2018 van Henadz Fjadynitsj en Ihar Komliik, activisten van de onafhankelijke vakbond REP, tot vier jaar beperkte vrijheid;
 12. heeft woorden van lof voor het werk dat is verricht door de speciale VN-rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Belarus, Miklós Haraszti, en wijst zijn opvolger, Anaïs Marin, op de veelvuldige gevallen van machtsmisbruik, beknotten van individuele en collectieve vrijheden en onderdrukking van het maatschappelijk middenveld, onafhankelijke vakbonden en de media, zoals duidelijk wordt aangekaart in de verslagen van de heer Haraszti;
 13. dringt er in dit verband bij de Belarussische autoriteiten op aan het mandaat van de speciale VN-rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Belarus onverwijld te erkennen, en vraagt de Commissie, de Europese Investeringsbank en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling met klem om het aanbieden van elke vorm van financiële of technische bijstand aan Belarus in de toekomst te laten afhangen van bovengenoemde omstandigheden, waarbij de EU de mogelijkheid behoudt om het Belarussisch maatschappelijk middenveld rechtstreeks van middelen te voorzien;
 14. blijft bezorgd over de bouw van een kerncentrale in Ostrovets; wijst op het verslag over stresstests en aanbevelingen dat op 3 juli 2018 is gepubliceerd en eist dat de aanbevelingen van de stresstests worden uitgevoerd als voorwaarde voor elke verdere vooruitgang in de samenwerking tussen de EU en Belarus, met name voor de ondertekening van de prioriteiten van het partnerschap tussen de EU en Belarus;
 15. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de regeringen en parlementen van de lidstaten, en de president en de regering van Belarus.
-